

Bernard Mahieu

Bernard Gerard Anthon Mahieu is geboren op 11 april 1904 in Den Helder. Hij werd op twintigjarige leeftijd opgeroepen voor de marine en werd daar officier. Ook zijn vader, die geboren was in Nederlands Indië, werkte bij de Marine. Bernard was katholiek en trouwde in 1929 met Catharina Bernardina Maria Anink (15 december 1909). Direct na hun huwelijk vertrokken zij naar het toenmalige Nederlands Indië, waar drie kinderen, Henk (1930), Leo en Marijke (1933) werden geboren. Ze gingen wonen in Surabaya. Tijdens hun verloftijd in 1936 werd hun vierde kind geboren in Nederland. Hierna is het gezin weer vertrokken naar Indië.

Bernard was voor de oorlog actief binnen Scouting. Tijdens zijn verlof in Nederland in november 1936 werd hij benoemd tot Assistent Hoofdkwartierscommissaris Watertroepen bij de Katholieke Verkenneren. Terug in Nederlands Indië werd hij op voordracht van districtsaalmoezenier en ADC Zoetmulder van het Apostolisch Prefectuur van Soerabaja in januari 1939 benoemd tot districtsleider. Hij was de beoogde opvolger van Willem Kagie als Hoofdkwartierscommissaris voor Katholieke Verkennerengroepen.

In 1940 waren er niet heel veel Katholieke Scoutinggroepen. In het boek 'Catholics in Indonesia, 1808-1942: A Documented History' van Karel Steenbrink staat een overzicht:

District	aantal groepen	aantal scouts
Batavia	9	337
Buitenzorg/Bogor	1	46
Sukabumi	1	22
Centraal Java	10	280
Prefecture Surabaya	5	189
Prefecture Purwokerto	8	387
Prefecture Bandung	9	299
Vicariate Padang	5	217
Vicariate Palembang	2	70
<i>Totaal</i>	<i>50</i>	<i>1.847</i>

Aan het begin van de oorlog was Bernard gelegerd op het Marine Vliegveld 'Moro-Kremlangan' in Surabaya. Hij was officier van de Administratie 1e Klasse. Tijdens de oorlog werd hij als krijgsgevangene geïnterneerd en moest werken aan de Birmaspoorweg.

De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspinnen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

De rest van het gezin werd in eerste instantie in het Dermokamp geïnterneerd. In februari 1943 gingen ze met treinen naar Semarang en vandaar met vrachtwagens naar Halmaheira. In september 1944 gingen de twee oudste zoons, Henk en Leo, lopend naar het jongenskamp Bangkong.

Na de oorlog, is het gezin in 1946 teruggekeerd in Nederland. De twee oudere broers, Henk en Leo woonden een jaar lang op het Oosterpark bij een oom totdat het gezin een huis kreeg toegewezen. Dochter Marijke woonde met haar jongste broer en moeder bij haar grootouders.

Bernard is overleden op 22 maart 1973 in Soestdijk, hij was toen 68 jaar oud. Zijn vrouw overleed in 1991.

Zoon Henk was jarenlang voorzitter van het Comité Jongenskampen Bangkong-Gedungjati. Hij is ook de ontwerper van het Monument Jongenskampen Bangkong-Gedungjati op het ereveld Kalibanteng te Semarang. Het monument is bedoeld als symbool van de lotsverbondenheid van alle jongens, die tijdens de Japanse bezetting in een jongens-mannenkamp geïnterneerd zijn geweest en het leven lieten.

Meer informatie

[Catholics in Indonesia, 1808-1942: A Documented History. Volume 2: The ... - Karel Steenbrink - Google Boeken](#)

[Japanse interneringskaarten, Surname: Mahieu | Nationaal Archief](#)

[Bernard Gerard Anthon Mahieu \(1904-1973\) » Stamboom Anink » Genealogie Online anink \(GensDataPro Site\) \(xs4all.nl\)](#)

[Boten- en passagiers-lijsten Nederlands-Indië \(passagierslijsten1945-1964.nl\)](#)

[Provinciale Zeeuwse Courant | 8 augustus 1995 | pagina 17 - Krantenbank Zeeland](#)

[Comité Jongenskampen Bangkok-Gedungjati - Netwerk Oorlogsbronnen](#)

[Comité Jongenskampen Bangkok-Gedungjati \(NL-AsdNIOD - 819\)](#)

[\(archivesportaleurope.net\)](#)

[Arnhem, monument 'Jongenskampen' - Nationaal Comité 4 en 5 mei : Nationaal Comité 4 en 5 mei](#)

[Semarang \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

Leidersblad Katholieke Verkenner 1936

Het Indisch Leidersblad, januari 1941

[De Indische courant » 03 dec 1940 - Art. 267 | Delpher](#)

[De koerier » 23 mei 1939 - Art. 30 | Delpher](#)

[De Indische courant » 10 jan 1939 - Art. 218 | Delpher](#)

[De Indische courant » 30 jun 1939 - Art. 274 | Delpher](#)

[Studiezaal Nijmegen - De Gelderlander 19/11/1936](#)

[Birma-Siam-spoorweg - Wikipedia](#)

[De Birma-spoorlijn - Spoorlijn van de dood | Historiek](#)

[Birma-Siam Spoorweg - SHBSS](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.